

Predkladacia správa

I.

Slovenská republika je zmluvnou stranou *Európskeho dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach z 20. apríla 1959 (ozn.č. 550/1992 Zb.)* a jeho *Dodatkového protokolu z 17. marca 1978 (ozn.č. 12/1997 Z.z.)*.

Vykonávanie týchto dohovorov v podmienkach Slovenskej republiky zabezpečuje ministerstvo spravodlivosti v spolupráci s Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky a orgánmi Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Rada Európy 8. novembra 2001 prijala druhý dodatkový protokol k predmetnému dohovoru. Tento protokol predovšetkým reaguje na praktické skúsenosti z vykonávania dohovoru a jeho prvého dodatkového protokolu (I. kapitola), ako aj na moderné trendy v trestnoprávnej spolupráci predovšetkým medzi členskými štátmi Európskej únie (II. kapitola).

Na budúce vykonávanie tohto protokolu v podmienkach Slovenskej republiky už reagoval zákon č. 422/2002 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (*Trestný poriadok*) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. októbra 2002. Nové znenia 23. hlavy Trestného poriadku vytvorili potrebný zákonný podklad pre vykonávanie aj tohto medzinárodného zmluvného dokumentu orgánmi Slovenskej republiky.

Druhý dodatkový protokol zatiaľ podpísalo 27 členských štátov Rady Európy¹ a ratifikovali 3 štáty (Albánsko, Dánsko a Poľsko) a protokol nadobudne medzinárodnú platnosť podľa svojho článku 3 ods. 2 1. februára 2004.

II.

Druhý dodatkový protokol k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach (ďalej len "2DP") je rozdelený do 3 kapitol.

I. kapitola obsahuje ustanovenia, ktoré upravujú znenie už existujúcich ustanovení dohovoru.

Článok 1 mení znenie článku 1 dohovoru a dopĺňa ho predovšetkým o odsek 3, ktorý reaguje na špecifické problémy niektorých štátov (najmä Nemecka) pri konaní v tzv. *Ordnungswidrigkeiten*. Nakoľko slovenský právny poriadok porovnateľnú kategóriu správnych deliktov nepozná, nedotkne sa ho priamo vykonávanie tohto ustanovenia, pretože už v súčasnosti dohovor ukladá dožiadanému štátu vykonať dožiadanie cudzieho štátu, aj keď nie je zaručená obojstranná trestnosť činu.

Článok 2 upresňuje znenie ustanovenia čl. 4 dohovoru o účasti osôb pri vykonaní úkonu právnej pomoci.

Článok 3 mení znenie článku 11 dohovoru, aby sa vyhlo interpretačným pochybnostiam o možnosti jeho použitia na všetky osoby, okrem obvineného.

Článok 4 mení znenie článku 15 dohovoru a jeho cieľom je rozšíriť možnosť priameho

¹ Albánsko, Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Island, Írsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Bývalá juhoslovanská republika Macedónia, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Švajčiarsko, Švédsko, Ukrajina a Veľká Británia.

styku justičných orgánov pri vykonávaní dohovoru.

Tento článok umožňuje, aby zmluvná strana urobila vyhlásenie podľa odseku 8, ktorým upraví špecifické otázky doručovania žiadostí, ako aj podľa odseku 9, ktorý umožňuje určiť podmienky prijatia žiadosti zaslaných elektronickou formou.

K odsekom 8 a 9 sa navrhujú urobiť vyhlásenia, ktoré zodpovedajú právnemu stavu v Slovenskej republike. Text vyhlásení je v prílohe návrhu uznesenia vlády.

Článok 5 upresňuje znenie článku 20 dohovoru a umožňuje aj náhradu trov právnej pomoci, ktoré by inak znášal dožiadaný štát a ktoré majú mimoriadny charakter.

Článok 6 mení z praktických dôvodov článok 24 tak, aby umožnil zmluvným stranám určiť (definovať) svoje justičné orgány na účely dohovoru kedykoľvek, nielen pri ratifikácii dohovoru. Nové vyhlásenie Slovenskej republiky k tomuto článku sa nevyžaduje, pretože súčasné vyhlásenie (ozn.č. 313/2000 Z.z.) zodpovedá aj naďalej potrebám Slovenskej republiky.

II. kapitola obsahuje ustanovenia, ktoré dopĺňajú text dohovoru o nové aspekty spolupráce zmluvných strán.

Článok 7 obsahuje úpravu postupu pri odklade vybavenia dožiadania.

Článok 8 upravuje možnosť poskytnutia právnej pomoci aj podľa právneho poriadku dožiadaného štátu. S takouto možnosťou počíta § 430 ods. 2 Trestného poriadku.

Články 9 a 10 upravujú osobitné formy vykonania výsluchu osoby formou videokonferencie alebo telefonicky.

Článok 11 upravuje poskytovanie nevyžiadaných informácií. Navrhuje sa, aby Slovenská republika urobila vyhlásenie podľa odseku 4. Text vyhlásenia je v prílohe návrhu uznesenia vlády.

Článok 12 upravuje otázky vrátenia odovzdanej veci vlastníkovi a má vzťah k § 442 Trestného poriadku.

Článok 13 upravuje špecifickú situáciu odovzdania osoby, ktorá je vo väzbe alebo vo výkone trestu na území dožadujúceho štátu. Ide o situáciu, ktorej úpravu obsahuje Trestný poriadok v § 440 a § 441 ods. 3. Vzhľadom na ustanovenie § 437 ods. 2 písmeno a/ Trestného poriadku, podľa ktorého sa vždy vyžaduje súhlas odovzdávanej osoby, navrhuje sa urobiť k tomuto ustanoveniu vyhlásenie podľa odseku 7. Text vyhlásenia je v prílohe návrhu uznesenia vlády.

Článok 14 upravuje osobitnú možnosť spätného odovzdania osoby vo výkone trestu v prípade, že bola odovzdaná na výkon trestu z odsudzujúceho štátu do vykonávajúceho štátu. Toto ustanovenie bolo do 2DP zaradené na návrh Slovenskej republiky a Českej republiky, pretože sa takéto situácie často vyskytujú práve v ich vzájomnom vzťahu pri vykonávaní Dohovoru o odovzdávaní odsúdených osôb (ozn.č. 553/1992 Zb.).

Článok 15 upresňuje otázky jazyka (t.j. prekladov) písomností, ktoré sa majú doručiť adresátovi. Nové vyhlásenia či výhrady k použitiu jazyka sa však neumožňujú.

Článok 16 upravuje novú možnosť doručovania písomností adresátom poštou. Takúto možnosť má Slovenská republika vo vzťahu k Českej republike a za určitých podmienok vo vzťahu k Rakúsku. Článok 33 protokolu umožňuje zmluvnej strane urobiť výhradu proti tomuto spôsobu doručovania. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky navrhla, aby Slovenská republika využila túto možnosť a výhradu urobila. Text výhrady je v prílohe návrhu uznesenia.

Články 17 až 20 upravujú osobitné formy úkonov právnej pomoci, ktoré majú skôr charakter policajnej spolupráce. Premietajú spoluprácu členských štátov EÚ na podmienky členských štátov Rady Európy, čo nie je práve najšťastnejšie riešenie. Takéto formy bezprostrednej spolupráce sú namieste v spoločnom európskom priestore, avšak nie v kontexte členskej základne Rady Európy. Aj z tohto dôvodu sa navrhuje výhradami podľa článku 33 vylúčiť úplne vykonávanie čl. 17, 19 a 20 ZDP a prípadnú spoluprácu v týchto otázkach riešiť skôr dvojstrannými zmluvami so štátmi. S členskými štátmi EÚ sa takáto spolupráca bude odvíjať od zmluvných nástrojov existujúcich v rámci EÚ resp. Schengenského systému.

Vo vzťahu k článku 18 protokolu sa navrhuje len čiastková výhrada, ktorá určí podmienky vykonávania tohto ustanovenia tak, aby zodpovedali už súčasnej existujúcej medzinárodnej praxi a úprave v § 88a Trestného poriadku. V dôsledku toho sa tiež navrhuje vyhlásenie podľa odseku 4, ktoré určí príslušnosť slovenských orgánov. Texty vyhlásenia a výhrady sú v prílohe návrhu uznesenia vlády.

Články 21 a 22 upravujú zodpovednosť úradných osôb v súvislosti s úkonmi podľa článkov 17 až 20 protokolu.

Článok 23 obsahuje rámcové ustanovenie o spolupráci týkajúcej sa chráneného svedka.

Článok 24 upravuje otázky možnosti zaistenia dôkazu, ak to umožňuje vnútroštátny poriadok dožiadaného štátu.

Článok 25 upravuje otázku ochrany poskytnutých informácií.

Článok 26 upravuje otázku ochrany osobných údajov. Odsek 5 tohto ustanovenia umožňuje zmluvnému štátu vyhlásením obmedziť rozsah použitia poskytnutých údajov. Takéto vyhlásenie Slovenskou republikou sa nenavrhuje, pretože nič v právnom poriadku Slovenskej republiky urobenie takéhoto vyhlásenia neodôvodňuje.

Článok 27 umožňuje zmluvným stranám definovať “správne orgány” na účely článku 1 ods. 3 dohovoru v znení tohto protokolu. Nakoľko predmetné ustanovenie nie je pre podmienky Slovenskej republiky relevantné, nenavrhuje sa ani urobenie takéhoto vyhlásenia.

Článok 28 upravuje vzťah k iným medzinárodným zmluvám štandardným spôsobom.

Článok 29 rieši otázku riešenia sporov medzi zmluvnými stranami pri vykonávaní dohovoru a jeho protokolov.

III. kapitola upravuje záverečné (technické) ustanovenia protokolu.

Článok 33 umožňuje zmluvným stranám urobiť výhrady. Navrhované výhrady Slovenskej republiky sú v prílohe návrhu uznesenia vlády.

niekoľko výhrad uvedených v prílohe dohovoru, a to, že

III.

Dohovor je prezidentskou medzinárodnou zmluvou z oblasti právneho styku s cudzinou v trestných veciach.

Dohovor je na účely článku 7 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky možné charakterizovať ako “medzinárodnú zmluvu, na ktorej vykonanie je potrebný zákon” a súčasne aj ako “medzinárodnú zmluvu, ktorá priamo zakladá práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb”. Pred jej ratifikáciou sa teda vyžaduje súhlas súhlas Národnej rady Slovenskej republiky.

Ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá bude mať podľa § 372 Trestného poriadku prednosť pred ustanoveniami 23. hlavy Trestného poriadku.

IV.

Predkladaný materiál bol v rámci pripomienkového konania prerokovaný podľa článku 10 ods. 1 Zásad vlády Slovenskej republiky pre oblasť medzinárodných zmlúv so zúčastnenými rezortmi ako aj ďalšími pripomienkujúcimi subjektami. Vyhodnotenie pripomienkového konania tvorí súčasť predkladaného materiálu.

V.

Predkladaný materiál nemá finančný, ekonomický, environmentálny vplyv, ani vplyv na zamestnanosť.